

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 1 év . . . . . 50 K Félévre . . . . . 220 K
 3 évre . . . . . 110 K Egész évre . . . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Közönyösség

A tudományoknak és művészeteknek virágzása minden korban határozott ismertető jele volt valamely nép virágzásának, viszont ugyanezeknek tengődése, satnyulása, leromlása kétségtelen bizonyítéka egy nép pusztulásának. A hatalmas római birodalom sorvad, megmenhetetlenül halad az enyészet felé a Krisztus születése után következő századokban, s ugyanezkor hiába keressük az ősi latin szellem termékeit akárhol a lelki alkotás területein. Épen-séggel nem közömbös tehát egy ország boldogulása szempontjából az a jelenség, hogy vajjon a tudományok és a művészetek benne milyen állapotban vannak: vannak-e istentől megáldott, ihletett lelki munkások, alkotók és pártolják-e ezeket a lakosok anyagilag és erkölcsileg az ő tehetségüknek megfelelően?

De van ennek a kérdésnek egy másik része is, amely még talán fontosabb és ez az, hogy *milyen szellemű* az a tudomány és művészet, mely egy haza határain belül tenyészik, esetleg dus növekedést vesz? Mert az is kétségtelen, hogy *csak annak a tudománynak és művészetnek van áldó hatása egy népre nézve, mely teljesen nemzeti talajból fakad ki*, a nemzeti hagyományok táplálják, nemzeti tartalommal van telítve, a nemzeti Génusz tüze sugárzik ki belőle. Nem azt értjük ezalatt, hogy az igazság más mi nálunk, mint a franciáknál, vagy a japánoknál; hogy a számtani tételek csak nemzetiszínű köntösbe bujtatva elfogadhatók, vagy hogy például csak hortobágyi csikósokat mintázhat a magyar szobrász, hiszen ez már nem is szertelen túlzás, de egyenesen az alapvető lényeg együgyű megsértése lenne. Hanem kívánjuk, hogy a tudomány és művészet termékei ne vethessék le magukról óvatos zárkózottsággal a nemzeti érzésnek minden kis megnyilatkozását, ellenkezőleg: juttassák azt kifejezésre, szólaltassák meg.

Az ógörög szobrászat maradványai minden időkre a képzőművészet legremekőbb alkotásai közé tartoznak, bámulja azokat mindenkor és minden hely lakója és mégis ezek nem színtelen, kozmopolita szépségek, hanem minden parányokat előmli a görög nacionalizmus külső és belső jellege. Viszont nálunk 1711-től kezdve 1772-ig az irodalom terén például a nemzetietlen korszakot állapítják meg a történetírók, amely idő alatt bőséges az irodalmi termékek száma, de mivel ezen művek sem nyelvben, sem lélekben (legnagyobb részükben) nem magyarok, épen azért nem is lehetnek gyümölcsözők, hanem ellenkezőleg: a tespedés, a lassu pusztulás biztosan öröklő szujai voltak, amelyek a szükséges visszahatás feltámadása nélkül lassanként megrágták volna teljesen nemzeti műveltségünk hatalmas törzsét.

Tehát virágzó és nemzeti lélekből fakadó tudomány és művészet elengedhetetlen feltételei az igazi nemzeti nagy lélek.

És nézzünk csak szét ebből a szövegből itt, a mi városunkban, ahol — dicsekedve szoktuk elmondogatni — az egész tiszántuli magyarság szellemi élete lüktet. Ugyan mit látunk és tapasztalunk napról-napra? Bizony elszomorító jelenségeket. Biztos statisztikai adatok szerint az ugynevezett keresztyén nemzeti sajtó elterjedtségben e y év alatt nyolc százaléknál vesztett, holott ugyanezen idő alatt minőségileg ezek a lapok igen sokat emelkedtek. A kilencven ezer keresztyén lakosú Debrecen mostanság naponként 3000 példány budapesti keresztyén lapot vásárol, míg a másik irányzatból 3500 darabot; egy évvel ezelőtt fordított volt az arányszám.

Magas nivóju, egyetemi fokon álló előadások, melyek teljesen távol esnek a napi politikától, hanem tisztán tárgyilagos alapon fejtegetnek súlyos társadalmi problémákat, a csekély belépődíj ellenére sem vonzanak hallgatóságot, holott ugyanakkor a korzón tiszszoronyi közönség tolong. Kiállanak a pádiúmra keresztyén művészek, felénk csillogtatják istentől nyert ragyogó kincseiket és, sajnos, legtöbbször üres termek ásitoznak a szereplők szemébe. Festőink, szobrászaink egymásután állították ki munkásságuk javarészét és egymásután zárták be azokat azon megdöbbenő megállapítással, hogy még nézők sem igen akadtak, nemhogy nagy vásárt csaphattak volna.

Ne gondoljuk, hogy ezek kicsiny, jelentéktelen, szürke eseményképek, melyekre még csak egy pár pillanatnyi időt is kár elvesztegetni. Nem. Ezek nagy, fontos, színes megnyilatkozások, amelyek fölött mindenkinek sokat kell töprengeni. Miért? Bevezetőleg kifejtettem. Ha megújult hazát, csorbitatlan országot, boldog népet akarunk, akkor kell, ismét és ismét kell egy nemzeti, magyar érzésű, lelki, szellemi tudományos és művészeti élet. Ilyen pedig másképen ki nem fejlődhetik, csak úgy, ha abba minden magyar többé-kevésbé

belekapcsolódik; bele, aki tud, alkotó tehetségével, bele mindenki más pártolásával, tiszteletével, rajongásával, szeretetével, anyagi és erkölcsi egybeolvadásával a magyar lélek nemzeti megnyilatkozásainak.

Itt nálunk valami beteges közönyösség fojtó köde üli meg a lelkeket, mely elviasi a tiszta látást, az alapos tájékozódást, a széles horizontot. Ne mondjuk azt, hogy ki van mérülve a közönség, nem győzi, nem bírja, hiszen más egyéb, sokszor súlyos helyekre zsufoltan, jut hallgatóság és az is köztudomású, hogy a szórakozás a mulatozás, a pazarlás olyan mértékben divik, amely teljesen ellentmond a pénzhiányának, az idegek elfáradásának. A tömeg bizony közönyös és fáult. Pedig köröskörül ég a tájék és a nagy tűzvihar dühöngésében csak úgy állhatunk meg szilárdan, nem káprázott szemmel és nem faldokió tudóval, hanem erős, pezsgő, öntudatos nemzeti lélek uralkodik minden magyar emberben. Szeretnénk tehát a magyar szellemi élet előharcosait, nemcsak azokért magukért, hanem azért minnagunkért, hanem szegény hazánkért is, amely lelkileg épen ezekben a tudósokban, a művészekben, írókban, költőkben csucsosodik ki a boldogulás zenitjére. **Dr. Bessenyei Lajos.**

Bonyodalom Gömbös Gyula államtitkársága körül

Kedden mutatkozik be az új kormány a nemzetgyűlésen

Budapest, április 18. A Bethlen-kormány ma este mutatkozik be az egyes pártkörökben is az itt lejátszódó eseményektől függ, hogy a kormányt a parlamentben hogyan fogadják. Az útközön pont változatlanul Gömbös Gyula államtitkárság jelöltsége és a keresztyén nemzeti egyesülés pártja ettől teszi függővé a kormány támogatását. Ma este ez a dolog mindenesetre tisztázódni fog, nevezetesen, hogy Bethlen ragaszkodik-e Gömbös államtitkárságához. Ha igen, a keresztyén párt nem támogatja a kormányt s ezt a nemzetgyűlés keddi, holnapai ülésén is bejelenti szónoka által.

Egyesek a kisgazdapártban is ellenzik Gömbös államtitkárságát, de emiatt nem akarják lehetetlenné tenni a kibontakozást. A független kisgazdák csoportja egyáltalában nem vesz részt ebben a dologban. Gömbös Gyula államtitkárságáról ezeket mondják:

— Gömbös Gyula államtitkárság kinevezése a Bethlen-kormány első minisztertanácsán ment keresztül, jóformán egyhangulag. A kormány-nak ez presztizs kérdése, mert az egyik párt — főképp tulzó legitimisták — személyi kérdéstől teszi függővé magatartását a kormány-nal szemben.

A kormány eldöntötte ezt a kérdést, amikor Gömbös kinevezése a minisztertanácsán keresztül ment.

A kisgazdapárt arról beszél, hogy esetleg Gömbös Gyula maga mondjon le az államtitkárságról, de erről nincs szó. Gömbös barátai megcáfolják azt a hírt, mintha Gömbös lemondott volna a MOVE elnöki tisztségéről.

Vass József, Bernolák Nándor, Hegyes-halmi Lajos miniszterek, akik a keresztyén nemzeti pártot képviselik a kabinetben, lemondanak, ha Bethlen ragaszkodik Gömbös Gyulához.

Mikor Biró Jenő boszut áll...

Hogyan gondolkozik egy köztisztviselő? - Nem tesz „szivesége” a közönségnek

— Megtorlást sürgetünk! —

Biró Jenőnek, a városi Lakás- és Népjóléti Hivatal igazgatójának cseppet sem kedvére való a Hajdúföld. Elhisszük neki... Az az ujság, amely sok-sok kényes ügyéről huzta le a leplet, amely bizony sokszor nem hízogó hangon pertraktálta az igazgató ur hivatali működését s amely mindig és mindenkor csak a keresztyén magyarság ügyét szolgálta, személyi és egyéb tekintetek figyelembevételével, — az az ujság, koncedáljuk, nem lehet kedves Biró Jenő előtt. Anyira nem utközünk meg ezen, hogy nem vesszük tőle rossz néven, ha uton-utfélen szidja és ócsárolja lapunkat azokkal együtt, akiknek valamikor nagyon rátaláltunk lépni a tyukszemére... De Biró Jenő nemcsak gyarló, csetlő botló ember, hanem — sajnos — köztisztviselő is és mint ilyen egé-

szen más elbirálása alá esik. A köztisztviselőnek mindenekelőtt és mindenekelőtt a közérdeket kell szolgálnia és kizárólag a közönség érdekében kell cselekednie. Amint nem ezt teszi, amint saját önös érdekeit, egyéni indulatait engedi előtérbe tolokodni hivatalos funkcióiban, elvesztette a talajt lába alól és nem méltó arra, hogy helyén maradjon. Biró Jenő mint a városi Lakáshivatal igazgatója saját szavai szerint azért nem küldte be hozzánk a város közönsége részére kiadott közérdekű közleményét ismétellen, mert haragszik a Hajdúföldre. A köztisztviselő tehát a lapban őt ért támadások miatt boszut állt a lap olvasóközönségén azáltal, hogy egyszerűen nem értesítette arról, amiről tudnia kellett volna.

Munkatársunk felkereste ez ügyben Biró

Jenő igazgatót és vele a következő párbeszédet folytatta le:

— Van-e tudomása igazgató urnak arról, hogy a Hajdúföld sem a Lakáshivatal azon közérdekű hirdetményét, amelyben arról értesíti a város közönségét, hogy a hivatal működése az átszervezés folytán négy napig szünetel s még a tárgyalásra megidézett felek se jelenjenek meg. — sem pedig azon újabb közérdekű hirdetményét, amely az új lakásrendelettel van összefüggésben, nem kapta meg és így nem tudatta olvasóközönségével?

— Igen... Annyira van róla tudomásom, hogy magam adtam ki az utasítást, miszerint a Hajdúföldnek egyiket se küldjék el...

— És mi indította erre igazgató urat?

— Olyan „röpiratnak”, amely engem annyiszor megtámadott és lepecskondiázott, nem tesztek szíveséget...

— Tudja Ön azt, hogy nem a lapon állt beszűrt, hanem annak nagyszámu keresztyén olvasóközönségén, amely ilyenképen nem szerezhette tudomást egy közhivatal ténykedéséről?

— Tudom...

— És összeegyeztethetőnek tartja Ön ezt az eljárást köztisztviselői minőségével?

— Kérem, én mint magánember gondolkodtam...

— ... de mint köztisztviselő cselekedett, nemde?

— És tudja Ön azt igazgató ur, hogy ez nyílt megsértése hivatali esküjének és feltétlenül fegyelmi eljárást von maga után?

— Lehet, de Bíró Jenő mindig talál ment-

séget. Most is van. A Hajdúföld egyizben számlázott a hivatalnak egy közérdekű közleményt, azért nem küldtem most oda a hirdetményeket.

— De hisz ez nem áll. Az előbb már megmondtá, miért nem küldte el: nem akart „szívességet” tenni a „röpiratnak”...

— Igaz, de ez a mentőm kifelé...

— És kifizette Ön azt a számlát a Hajdúföldnek?

— Nem...

— És pörölte azért valaki a hivatalt, vagy tett lépéseket a számla behajtása iránt?...

— Nem...

— Látja, igazgató ur, mennyire suta a mentsége „kifelé”... Elfelelte, hogy Ön köztisztviselő, akinek a közönség érdekeit kell elsősorban néznie és nem a saját tisztátalan indulatait. Ön nem tudta lerázni magáról az embert, mikor mint hivatalfőnök intézkedett...

Eddig a beszélgetés. Tessék ítéletet mondani. Szabad-e így dolgoznia egy köztisztviselőnek és szabad-e hivatali hatalmát egyéni bosszújának kielégítésére használnia? Bíró Jenő bebizonyította, hogy nem való arra a helyre, ahol éppen a legnagyobb pártatlanságra, a legenyébb hozzáférhetetlenségre van szüksége annak, aki intézkedésre van hivatva. A köztisztviselői becsület és tisztesség nevében elvárjuk, hogy a hatóság nem huny szemet az ilyen tulkopások és hatalmi örvongések fölött, hanem haladéknélkül siet a város közönségének érdekeit megvédeni.

Bíró Jenő ellen ez ügyből kifolyólag a nyilvánosság előtt tesszünk fegyelmi feljelentést.

Rablás vádjával a rögtönítélő bíróság előtt

Feimentették a vádlottat

Zárt tárgyalás

Érdekes ügygel foglalkozott ma a debreceni kir. törvényszék rögtönítélő bírósága. Halmi Lajos földműves napszámos ilt a vádlottak padján azzal vádolva, hogy 1921. február 23-áról 24-ére virradó éjjel rablást követett el a Nagycserén.

Kévéssel 9 óra után vonult be a rögtönítélő bíróság. Elnök Nagy Kálmán tanácselnök tagjai Ujfalussy József, Szuhányi Andor tanácselnökök, Koháry József és Kovács József bírák. A vádat Baróthy Zoltán kir. ügyész képviselte, míg a védelmet Dr Acél Jenő ügyvéd látta el.

A vádlott Halmi Lajos, 28 éves, református, Csapókert, Magyar utcai lakos. Nős, gyermeke nincs. Mint katona először a 2-es huszároknál, később egy tüzérezrednél szolgált. Feltűnően nyugodtan ül a vádlottak padján, mintha nem is tudná, hogy a rögtönítélő bíróság halálbüntetést szab ki azokra, akiket bűnösöknek talál.

A vádirat szerint Halmi rablásbűntettét követte el, mivel Nagycserén ez év februárjában betört Barkó Márton tanyájára; az öreg

Barkót megkötözte, Kórody Istvánné ellen erőszakot követett el, többször arculütötte, fejsze szelével ütötte, ugyszintén Barkó Máriát és Barkó Juliánát is, s ezután Barkótól 30 kiló szalonnát, Kórodytól pedig két arany fülbevalót rabolt el.

Baróthy Zoltán kir. ügyész kéri a zárt tárgyalás elrendelését, mivel a tárgyalás folyama alatt olyan dolgok is előfognak fordulni, amely a közérkölcösiségbe ütközik.

A védő ehhez a maga részéről hozzájárul, s a bíróság el is rendelte a zárt tárgyalást. A tárgyalás egész tartama alatt zárt volt, így annak menetéről nem számolhatunk be.

Több tanu kihallgatása után délben egy órakor hirdette ki a rögtönítélő bíróság az ítéletét, mely szerint a vádlottat a vád és következménye alól felmentette. Több tanu ugyan felismerte a rablót a vádlottban — mondotta az elnök az indokolásban, — de nem oly határozottan, hogy arra nyugodt lelkiismerettel ítéletet lehetne alapítani. Halmi azonnal szabadlábra is helyezték. Az ítélet jogerős, mert elene felebbezésnek helye nincs.

A Tisza gyilkossági per tárgyalása

Hüttner vallomása

A tárgyalás hatodik napja

Budapest, ápr. 18. A Tisza-per tárgyalását nem lankadó érdeklődés kísérte ma is. Első felszólaló Gáll Jenő, Kéri Pál védője. Most, hogy a vádlottak kihallgatása befejeződött nyert, a védelem a bíróságot arra kéri, hogy azon vallomások, amelyeket a vádlottak még mint tanuk tettek, ne olvastassanak most fel. Másik kérése, hogy a Paksy-ügy iratait szerezzék be és csatolják a per irataihoz. Végül bejelenti, hogy Kéri Pál Hüttner vallomása előtt fontos közléseket akar tenni a bűnösöket által előidézett mesterséges vallomásokról.

Gadó István elnök reflektál erőlyes szavakban a védőnek s kijelenti, hogy ha tudta volna, hogy ilyen értelemben fog beszélni: nem adott volna engedélyt, mert a védő kívánsága nem egyéb, mint kísérlet az elnöknek a védői székéből való irányítására. Ezután határozathozatalra vonul vissza a bíróság s a védő által előterjesztett kérelmet visszautasítja. Gáll Jenő emiatt semmisségi panaszt jelentett be, míg a többi védő tudomásul veszi a döntést.

Ezután Lengyel László reflektál Gärtner Marcel és Vágó Wilhelm vallomására. Vágó azt mondja, hogy én vele résztvettem a Lovas-

féle vivóterembeli értekezleten, majd azt mondja, hogy november 8-án ismerkedett meg velem. E két vallomás ellentmond egymásnak. Ezután megkezdik Hüttner főhadnagy kihallgatását.

Elnök figyelmezteti az igazmondásra.

Hüttner: 1918 október 25-én jöttem a harcsterről Budapestre. Sztanykovszky tájékoztattott az eseményekről s ő vezetett fel a Károlyi pártkörbe, ahol bemutatott Csernyák századosnak. Akkor tervezték a Nemzeti tanács és a Katonatanács felállítását. Friedrich a Nemzeti tanácsnak a Katonatanácsba delegált tagja volt, míg Csernyák a katonatanácsból a Nemzeti tanácsba delegált tag volt. Friedrich a Katonatanács ülésén állandóan hallgatott. 27-én Csernyák közölte, hogy a Nemzetitanács elhatározta, miszerint Tiszát meg kell ölni. — Ennek a végrehajtásával megbízták Fényest Kéri, Friedrichet és Csernyákot, 28-án jelen volt, mikor Kéri előadta, hogy Tiszától meg kell szabadítani az országot, mert ő hiúsította meg Károlyi kinevezését.

Elnök: Ha már 27-én megbízást kapott Kéri, miért kellett 28-án ezt a kijelentést megismételni? Hogy emlékszik erre oly pontosan vissza?

Hüttner erre zavaros előadásba kezd, aminek azonban semmi értelme.

Elnök: Ön a katonai kihallgatásánál igen súlyos vádat mondott, polgári hatóságok előtt pedig nem, holott 30 jegyzőkönyvet is vettek fel.

Hüttner: Ennek az oka az, hogy először saját magamat nem akartam belekeverni a dologba, később a bizonyítékok súlya alatt, valamint hogy testi épségem biztosítva volt, elhanyagoltam mindent öszintén úgy, ahogy volt. — 28-án tanuja voltam, mikor Kéri Dobó Istvánt Tisza megölésére igyekezett megnyerni. Ekkor jelen volt Vágó is, akit azzal biztak meg, hogy menjen, győződjék meg, hogy Tisza itt van-e Pesten. Hüttner vallomása további részén mindig impressziókról beszél, tényekről igen keveset.

Elnök: Figyelmeztetem, hogy fontolja meg, mit mond, mert emberek becsületéről és életéről van szó.

Ezután a tárgyalást berekeszti.

A pénzkicserélés

Budapest, április 18. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter a nemzetgyűlés keddi, holnapi ülésén terjeszti be a pénzforgalmát szabályozó törvényjavaslatát, amely tulajdonképen az osztrák-magyar bankjegyeknek államjegyekre való kicserélésére vonatkozik.

Ostromállapot

Görögországban

Athén, április 18. A kormány a mindinkább fokozódó elégedetlenség miatt, amit a vereségek csak növelnek, kihirdette az ostromállapotot.

— A sertés ára ismét emelkedett. A szombati sertés vásáran az árak újra igen magasra szöktek. A felhajtást illetőleg megvolt az élénkség, azonban vétel nagyon kevés történt. Az árak egyébként a következőképen alakultak ki: Malac 2-4 hónaposig párja 2000-2500 korona, 4-6 hónaposig párja 3000-4000 korona, hónapostól 1 évesig párja 4000-6000 koronáig, 1 évestől 3 évesig párja 8000-12000 koron. A hizott sertés élősulyban kilónként 60-75 korona, a sovány sertés élősulyban kilónként 50-70 koronás árban kelt. Felhajtott 1800 darab, de csak 1539 eserélt gazdát.

— A muzeumőr díja. A városi tanács megengedte, hogy a muzeumőr a magánjellegű muzeumi munkáért ivenként 30 korona díjat szedhessen. Ugyanekkor azonban a tanács kikötötte, hogy a tudományos munkákat a muzeumőr díjlanul köteles végezni.

Rülönlegességek a legolcsóbb napi árakon

friss görköll kávék, a híres „Mágnás koverék” saját tea keverékek, csokoládék, kakao, saját töltésű borkok, rumok, likőrök, málnaszörp, cukorkák, konzervek, fűszerek.

MEINL GYULA

kávébehozatali r.-t. fiókja
DEBRECZEN, Piac-utca 59.

NAPI HIREK

Több milliós kár

fenyegeti a várost a rekompenciós uton leköltött cseh fával kapcsolatban. Ugy állunk vele, hogy a télire vásárolt tűzelő nyárra fog megérkezni, amikor a belföldi fa ára nagyjábólra esőként már s amikor a város nem tudja kinek eladni saját árban sem. Biz ezt nagyon szomorú volt a város tanácsának szombati ülésén hallani. De még szomorúbb és sokkal kétségbeesettebb volt azt hallani, hogy a milliós kár azért fenyegeti a város adózó közönségét, mert a rosszul sikerült fa-üzlettel senkinek törődik és nincs, aki annak lelkiismeretesen utána nézne... Ez bizony rettenetesen őszinte szegénységi bizonyítvány a hatóságtól önmaga értéke felől. Hát Ázsiában vagyunk mi, vagy a Balkánon, ahol ilyesmiről rideg cinizmussal lehet beszélni? Hát hol van a magyar köztisztviselő közmondássá vált lelkiismeretessége és szorgalma. Vagy nincs már semmi örökségünk a világon, amit könnyelműen el ne herédtünk volna? Már a hagyományos kötelességtudást is levetkőztük volna ebben az agydemokratizált szerencsétlen városban? Nem, nem akarjuk elhinni... Tiszti főügyész úr, Ön pápább a pápánál és fekének nézi a ragyogó fehérséget is! Nem akarunk hinni Önnek... Bizonyra csak elvetette a súlykot és különösen furcsa módot választott tisztviselőinek buzdítására. Ugyebár? ... Most amit Ön mondott, szóról-szóra a királyi ügyész vádiratába illik...

Dr Bernolák Nándor miniszter üdvözlése. Debrecen város tanácsa a hétfőn délelőtti ülésén elhatározta, hogy Dr Bernolák Nándor, a város III. kerületének nemzetgyűlési képviselőjét, miniszterre történt kinevezése alkalmából, a maga részéről, meleghangú levélben üdvözlözi.

Egy nevezett évforduló. Nagy ünnepe volt a protestáns világnak az elmúlt vasárnapon. Luther Márton 400 évvel ezelőtt állott a kvormsi birodalmi gyűlés előtt, ahol azt követelték tőle, hogy az egyház megreformálására vonatkozó tanait vonja vissza. Luther Márton azonban rendíthetetlen hittel állott meg a megismert igazság mellett, s a diadal, amelyet aratott a lelkiismereti szabadságnak első és döntő diadala volt.

A 400 éves jubileum alkalmából a debreceni ág. hitv. ev. templomban **Nikodemusz** Károly brassómezei evangélikus lelkész végezte az Istentiszteletet. Az ünnepi szónok, aki 10 évvel ezelőtt a debreceni ev. egyházban kezdte meg, mint segédlelkész, működését, a nagyszámmal összegyűlekezett hallgatóságot tartalmas beszéddel s magas szárnyalású imával magával ragadta. Az egyszerű, de lélekemelő ünnepély a himnusz eléneklésével ért véget.

Az evang. középiskolai ifjuság az istentisztelet végeztével az elemi iskolában tartott ünnepélyes összejövetelt, szép szavakkal és alkalmi beszéddel. A hazafias és vallásos érzéstől áthatott ünnepélyt szintén a himnusz magasztos hangjai rekészítették be.

Adományok Fenyus Zoltán mulábara. Fenyus Zoltán mulábara újabb a következő adományok folytak be:

Tóth Béla	50	kor.
H. Szabó Miklósné	100	"
összesen	150	kor.
Utolsó kimutatásunk	2319	"
Eddigi gyűjtésünk:	2459	kor.

Ujból felhívjuk olvasóink figyelmét a szerencsétlen fiatalemberre, aki láb nélkül tehetetlenül várja türelmetlenül: mikor állítja talpra őt a nemes szívek könyörlete.

A Bobozy-átjáró. A muzeumi bizottság előterjesztést tett legutóbb a városi tanácsnak az irányban, hogy a Piac-utcaán lévő, ugynevezett Passage-t **Dobozy-átjárónak** nevezze el. A bizottság rámutatott arra, hogy a nevezett helyen állott egykor a híres Dobozy család ősi kuriája és arra is, hogy ezidőszerint ennek az átjárónak még nincs neve. A tegnapi délelőtti tanácsülésen tárgyalás alá került a muzeumi bizottságnak ezen előterjesztése és a tanács úgy döntött, hogy a javaslatot előbb a jog- és pénzügyi bizottságnak adja ki s ezután a közgyűlés elé terjeszti.

A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezetének közleményei: A novemberi ellátási jegy felmutatása mellett a listre nézve már megállapított betűsorrendben **burgonyát** osztunk. Továbbá a fajegyek felmutatása ellenében 1921. január, február, március, április és május hónapokra **kedvezményes fát** blokkolunk és pedig a „C” jegyre 5 q és az „A” jegyre 2 és fél q-t. Testületek együttesen blokkoltatják. Felhívjuk tagjaink figyelmét arra, hogy áruárunkban mérsékelt áron **cipőt** vásárolhatnak. Töltött málna cukorka kg-ként 145— K nagyban is kapható) és minden nemű **fűszerárú** áruárunkban állandóan kaphatók. A 6500/P. M. sz. rendelet alapján az **élelmiszer megterítés** kifizetését rövid időn belül megkezdjük. A testületi megbízottakat felkérjük, hogy ezen ügyben a legsürgősebben lépjenek velünk érintkezésbe püspöki palota földszint 13. sz. a

Eső után köpönyeg. A városgazda bejelentette a városi tanácsnak, hogy a tanyai iskolák részére utalt fakompetenciát már beszállította. A télen kellett volna! Egyébként a tanács a jelentést tudomásul vette.

Uj rend a postán

Néhány hete szóvattettük a **Hajdúföld** hasábjain azt a lehetetlen állapotot, ami a táviratfeladás körül folyik s azt a kálváriát, amit a sürgönyözni kényszerülő közönségnek kell megjárni a főpostán. Megelégedéssel és köszönettel jegyezzük fel, hogy közérdekű felszólalásunk illetékes helyen meghallgatásra és megértésre talált. A posta és távirat főigazgatója sietett segíteni a dolgon, ahogya a nehéz körülmények engedték, amiről az alábbi értesítést küldte be a **Hajdúföld** szerkesztőségébe:

III. kir. posta- és táviratigazgatóság, Debrecen

A „Hajdúföld” szerkesztőségének DEBRECEN

B. lapjának múlt hó 19-iki 64. számában „Uj rend a postán” cím alatt megjelent hírlapi közlemény kapcsán a következőket kívánom a tek. Szerkesztőség szíves tudomására hozni:
A távirat feladásnál uralkodó helyzet tarthatatlansága egy pillanatra sem kerülte el figyelmemet, a sajnálatos állapot azonban helyiségi hiánya miatt nem volt módomban segíteni.

A debreceni 1. számú postahivatal már a háboru előtt sem rendelkezett elég számú helyiséggel, könnyen el lehet tehát képzelni, milyen zsúfoltság állhatott elő most, amikor a hivatalon kívül az újonnan felállított postai igazgatóság is ugyanannak az épületnek kevés számú helyiségeiben nyert elhelyezést. Így történt meg azután az is, hogy kényszerűségekből a távirat kézbesítők is ugyanabban a helyiségben kellett elhelyezni, ahol a közönség táviratait feladja.

A távirat kézbesítők részére jelenleg sines megfelelő helyiség, áthatva mégis attól a törekvéstől, hogy a közönség igényei a lehetőségig kielégítenek, ideiglenesen olyan megoldást választottam, hogy a távirat kézbesítőköt a táviratok feladására szolgáló helyiségből az emeleti folyosóra helyeztem el.

E változás folytán a közönségnek nem kell ugy szorongania, mint eddig s ezenkívül mintán az ablakokat is megnagyobbítottam, a feladást sokkal kényelmesebben végezheti el a közönség a két, illetve munka-torlódás esetén három ablaknál.

Kétségtelen azonban, hogy ez a megoldás, amely egyébként a nagyrészen rokkantakból álló távirat kézbesítőköt most is kényelmetlen csak ideiglenesen a melegebb időszakban tartható fenn, mielőtt azonban hűvösebb idők állanak be, ismételtén aktuálissá válik a távirat kézbesítők elhelyezésének s ezzel a nyomasztó helyiség hiányának is a kérdése.

A magam részéről minden lehetőséget elkövetek arra nézve, hogy a rendelkezésemre álló eszközökhöz képest egész kerületem, különösen pedig Debrecen városának jogos igényei kielégítenek. Sajnos azonban, hogy a mai rendkívül súlyos viszonyok miatt törekvésem nem járhat mindig a kívánt eredménnyel.
Debrecen, 1921 április 15.

Demkó, m. kir. pt. főigazgató.

A kabai direktorium elnöke. *Apródi* József órásségéd a kommunizmus kitérésékor a közeli Kaba községbe ment, ahol a községi direktorium elnöke lett. A vörös hóbert megszűnése után „emigrált” is, azonban a honvágy haza hajtotta. Tegnap reggel érkezett meg Aszódi 2 évi csatangolás után, amikor a vonatból Kabán kiszállt, a esendőrök felismerték. Letartóztatták az „elvtársat” és bekísérték a debreceni királyi ügyészszégre.

Uj iparengedélyek. A városi tanács tegnap a következő debreceni lakosoknak adott új iparengedélyt: Einzig Nándor norinbergi rövidáru és kötöttáru kereskedés 2000 korona, Borbély Sándor bérkocsis ipar 500 korona, Szücs György baromfi kereskedés 100 korona, Pószár Eerenc tálgyágás ipar 300 korona, Köhn Lajos süti ipar 500 korona, Blum Jenő rőfös és divatáru kereskedés 1000 korona, Fűszerkereskedelmi R. T. rövid- és kötöttáru nagykereskedés 1000 korona, Köhn Ernő szarvasmarha és vágó állatok kereskedése 2000 korona, Mayer Lajos rőfös- és kézimunkáru kereskedés 600 korona ipardíjak lefizetése ellenében.

Kaba új lelkésze. A kabai gyülekezet megüresült paróchiájára **Barabás** Samut, a hírneves Kolozsvár menekült espereslelkészét hívta meg, aki elfogadta a kabaiak meghívását. Lánglelkű, minden ízében fajmagyar kálvinista pap került be a kabai paróchiára, akinek neve köztisztületnek örvend az egész országban. Vajjon Jánossy Zoltán paróchiája meddig vár még a jobb időkre?

Felülfizetések az ebredők hangversenyén. Az ÉME közlekedésügyi szervezetének a Bika dísztermében április 9-én megtartott hangversenyén a következők fizettek felül: Baross Szövetség 500, N. N. 500, dr Nagy István 300, dr Olevyváry László 300, Kratochwill Károly 250, Lánca Gyula 250, dr Balogh Béla 200, dr Vargha Elemér 200, Kardos Géza 200, Flóhr János 100, Rostás István 100, dr Lindenberger János 100, dr Iványi Béla 100, Stabisevszky Leó 100, Bartha János 100, Alber Pál 100, Menbauer Aurél 100, Szentgyörgyi Lajos 50, Petrőczy Ferenc 50, Seifert Károly 50, Lizér Ferenc 50, dr Komlóssy Imre 50, Melau Márton 50, Semsey Lajos 50, dr Gévay Béla 40, Ohatpusztaköcs személyzete 25, Banovits László 20, Rabéczy Sándor 20, Bácskai menekült 20, Tunyogi István 20, Fésüs István 10 koronát. (Folytatjuk.)

Megszüntetett fegyelmi. A hortobágyi állatorvos és a mátai biztos ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelték el. Most erre szükkörű bizottság, megvizsgálva ez ügy iratait, jelentette a városi tanácsnak, hogy a fegyelmi vizsgálat megindítását nem tartja szükségesnek. A tanács a jelentést tudomásul vette, azonban felhívta a mátai biztost, hogy a jövőben a tilalmi területen a legeltetések ellenőrzésénél nagyobb körültekintéssel járjon el.

Felhívás az erdélyi menekültekhez. Városunkban letelepedett lelkes menekültjeink nem riadva vissza semmi áldozattól, pár nap rövid leforgása alatt oly nagyszabású gondolatot óhajtanak megvalósítani, mely csakis a nagy idők liktető forrongása, izzó vérmérséklete közepe születtik meg. Tagadhatatlan, hogy nagy időköt éltünk, s hogy élünk, s hogy annak leszünk még tanui. Ok, kiket a sors balkeze oly sok csapással sújtott, nem akarnak üres órákban is tétlenül élni, s f. hó 22-én este 7 órakor alapítják meg Erdélyi Menekültek Sport Egyeslete emim egyikét legnagyobb vállalkozásuknak, a Hungaria Kávéház külön termében. Ep testben, ép lélek. Nagy szükségük van erre a mondarra. Lelkünköt már már megkezdte az idő vasfoga, s őrli már két év óta. Aki kin vott a haretetek poklain, megtudja érteni lelki világukat. Mily rettenetes érzés a honvágy. Távol a szeretett szülőháztól, s csak a remény halvány sugarában a visszatérés édes örömében bízza, egy szebb-egy jobb életben remélve tartják egymásban, hánykolódott lelkükben, az életerőt. Acélos izmunk lankadó erejét fokozni óhajtják, hogy a nagy leszámoláskor mindannyian kivehessék részüket a felszabadításból. S nekünk, kiknek annyi szenvedés nem jutott osztályrészül elsőrangú fontos kötelességük öket minden téren támogatni.

Buzdítsuk öket, testvéri megértéssel támogassuk öket szívünk egész melegével, mert csakis így rohatjuk le irántuk nagy-nagy kötelezettségünket, mely testvért testvérral szemben megillet.

Felhívjuk még azokat a menekült véreinket, kik erről a mozgalomról még nem értesülhettek, hogy gyűléseikön mindannyian ott legyenek, mert csak így érthetjük meg minden magyar ember óhaját. Magyarország feltámadását, ha mindannyian ilyen kérdésben egyek vagyunk. **Kun József**

A városi könyvtár forgalma. A városi muzeumi bizottság a múlt héten beterjesztette a városi könyvtár múlt évi forgalmáról szóló jelentését. A jelentést, a városi tanács tudomásul vette.

Figyelem! Vasárnap, április hó 24-én lesz a MLSz. keletmagyarországi **Figyelem!** kerületének, a debreceni sport- egyesületek rendezésében tartandó **táncmulatsága** az Aranybika szálloda dísztermében. Kezdeté este 9 órakor — vége reggel 5 órakor. **Muzsikál Rácz Laczi zenekara.** Személyjegy 30 korona és a vigalmi adó.

Egy új fellaláló. Saffner József lakosságged beadványával fordult a tanácshoz, melyben fontos találmányának megvalósításához kérte a város támogatását. A beadvány szerint Saffner új találmányával a napi szénszükséglet 80%-90%-át lehetne megtakarítani. A tanács most felhívta Saffert, hogy találmányát ismeresse és adja elő, hogy milyen mérvű támogatásra reflektál?

A hadirokkantak és hadiárvaik pénze. A hadirokkantak és hadiárvaik részére egyik közelmúlt közgyűlés 300 ezer koronát szavazott meg. Most a tanács felhívta az árvaszéket és a Hadigondozó népirodát, hogy tegyenek véleményes jelentést az irányban, hogy vállalják-e és milyen módon, a meg-szavazott összeg kiosztását.

Magvak legjobbak, csokrok, keszoruk legszebbek Paczeltnél.

Petroleum,
autó és motorbenzin, gépjárműolaj, hengerolaj, gépszir,

viszonteladónak bármily mennyiségben, legolcsóbb napi árban a BIHAR-SZILÁGY OLAJIPAR R.-T. képviselőjénél

TRIGÁRSZKY EMIL-NÉL

Hunyadi-u. 13. megrendelhető. Telefon 158.

DEBRECENI Kalapgyár
SZELLÉS KÖSA

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek **PIAC-U. 63. SZ.**

Művészet.

Füredy F. Gusztáv Schubert előadása szerdán fél 8 órakor a Zenedobozban. Az előadáson, melyen a társadalom színe-java jelen lesz, Schubert legszebb dalait *Havas Gáborné* énekeli. Jegyek Méliusznál.

HATÓSÁGILAG TÁMOGATOTT NÉPRUHÁZATI GYIKKÉK KIÁRUSÍTÁSA SIMONFFY U. 2.

(városi bérház, volt lisztiroda helyiségben.)

KIÁRUSÍTÁSRA KERÜLNEK:

Munkás bakancsok,
Női és gyermekcipők,
Füstlián, stux bricsesz és pantalló nadrágok,
Férfi és női fehérneműk,
Kanavaszok, zophírek,
Férfi ruha füstlián és zeig szövetek

A LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

SZÍNHÁZ.

A legelterjedtebb és legjobb színházi hetilap a Családi Kör, minden vasárnap megjelenik és mindenütt 5 K-ért kapható.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

* Kedden B. bérletben **Az utahi lány.**
* Csütörtökön 21-én tisztviselő nap.

* A négy ördög diszolóadása. A legkitünőbb dán művészek és artisták játszik a főszerepeket. A nézőközönség nagy élvezettel fogadta a becses filmdarabot, melynek hajmeresztő produkeiói felejthetetlenek. Bemutatja az Apollo. Jegyelővétel.

* **Tosca Sardon Victor** drámája 5 felv. Franciska Bertini főszereplésével az Urániában. Ez a nagyhirű mozgófénykép ideális sikert

arat. Franciska Bertini gyönyörű játékaival elragadja a nézőt, a esodaszép képek és a rendezés elsőrangú. Jegyelővétel.

Rose nyelviskola

Széchenyi-utca 42. sz.

SPORT.

Vasárnapi eredmények. Az esős idő miatt nem nagy számu közönség előtt zajlott le a baj okság döntő mérkőzése, amely erős küzdelem után eldöntetlenül végződött. A DTE két értékes pontot szerzett Nyiregyháza, mg a DMTK nem tudott megbirkózni a b-borás szolnoki pályával, eldöntetlen eredménnyel kei ett hazatérnie.

DEAC-DVSC 1: 1 (1: 0). Ugetőteri pálya 1500 néző. Bíró Puskás István. Az első félidőben az egyetemi csapat, a mérkőzés vege felé a Vasutasok voltak fölényben. Az egyetemi csapatban Alföldy, Gombos, Fábry, Nagy Bálint, a Vasutasoknál Szolárszky és Magyar váltak ki. Az első gólt az egyetemisták érik el Fábry révén, amit a Vasutasok Szolárszky szép, 20 méteres szabadrúgásával egyenlítenek ki. A mérkőzés Puskás István nagy körültekintéssel vezette le.

DTE-Nyiregyházi TVE 2: 0 (1: 0). Bíró Káldy Zsigmond. A mérkőzés nagy esőben folyt le Nyiregyháza. A két sárgák góljait a kitűnően játszó Tarkányi lötte.

DMTK-Szolnoki MTE 1: 1. A DMTK-át is utérte a többi debreceni csapat sorsa, eldöntetlen eredménnyel kellett megelégednie.

Fővárosi eredmények. FTC-III. ker. TVE 3: 1, MTK-33 FC 5: 1, KAC-Vasas 2: 1, BTC-MAC 1: 1, Törökves-Bak 2: 2, MAFC-TTC 3: 0, II. osztály VAC-Zugló 1: 0.

Apró hirdetések.

Ráfvás

ker.tésfonat zománc edény érkezett

Sesztina Lajos vasútiútben.

Aranyat

mindenféle ezüstöt, briliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Kövér és Altmann

azúosök, piac 42. Pannónia épület. Bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

6 os doblengely

rész csapágyakkal eladó. Cséplést vállalom Ebert, Vargakert K. Tóth-utca 5.

Koros Sándor

férfi-szabó Belső-utca 63. Haját készíttet elegáns férfi ruhák kaphatók.

Rikkancsok,

két-három ügyes fiút alkalmaz a HAJDUSÁGI VIRRADAT kiadóhivatala. Jelentkezés déltben 12-1 óra közt Piac-u. 59. sz.

Forgács István

műorás Bádóga-u.

Házhelyek

eladók a vágóhid mellett villamos és két mentén, Bihari-utca 200-300 négyszögöl területre felosztva, amelyeken azonnal építkezni lehet, építkezésig pedig veteményezésre is alkalmas. Érdeklődők jelentkezhetnek Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17. szám.

Bélyegzőgyár és vésointézet

PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1365.

Tehenet

fejő aszony kerestetik Vár-utca 8. szám.

Rikkancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutálékkal a kiadóhivatalunkban

Eladó

Mester-utca végén, a sorompó mellett egy kis ház földdel együtt a házba azonnal be lehet költözni Jóságok tartására nagyon alkalmas. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

Eladó családi ház

Péterfia részen 8 szoba, 6 lóra való istálló nagy udvarral eladó. DEZSÓ LÁSZLÓ Maróthy György-utca 18. sz.

Eladó családi ház

Kossuth utcai részen pormentes és csendes utca, 4 szoba minden hozzávalókkal, külön udvar, remek gyümölcsös, virágos és parkozott udvar eladó. DEZSÓ LÁSZLÓ Mar thy-u. 19

KALAPOK JAVÍTÁSÁT

szakszerűen eszközli

M. Nagy Mihály

kalapos mester. DEBRECEN Péterfia-u. 8. Kész kalapokban nagy választék.

Eladó fűszerüzlet

korlátlan italmérés, bogégnak is alkalmas főtéren nagy állomáshoz közel azonnali átvételre eladó DEZSÓ LÁSZLÓ Maróthy György-utca 19. sz.

Eladó cséplőgép

8-as, kitűnő állapotban majdnem új és teljesen üzem képs, azonnali átvételre eladó. DEZSÓ LÁSZLÓ Maróthy György-u. 19.

Akik a lapokban bármilyen hirdetni akarnak

eladó ingatlanok, ingóságokat, kereseteket, kereskedelmi és ipari hirdetéseket stb. Feltűnően, reklámrajzokkal (klisékkel) ellátva azok részére a hirdetést igen jutányos árban elkészíti, reklámrajzokkal (klisékkel) ellátja és elhelyezi

BÁRMELY HELYI LAPBAN, AVAGY VIDERI VAGY FŐVÁROSI LAPORBAN IS

a **NAGY LAJOS** hirdető irodája Veres utca 9. szám. Alapítva 1900-ban. Fennáll 21 év óta — **Hivatalos órák állandóan egész nap, reggeltől-estig!**

Eladó ház

Kékes-u. 5 szobás modern kis családi ház két utcára nyíló egész a alapozva a omenes, azonnali átvételre eladó. DEZSÓ LÁSZLÓ Maróthy-u 19 szám.

A legmagasabb napi árát; hasznis fogért, arany-rt. briliáns-rt. **BENEDIKT JENO** aranyműves és ékszerész fizeti. Piac-utca 72. alatt.

Célszerű dolog e ma ingatlant vásárolni?

Mintegy két hónappal ezelőtt, amikor a hírlapokban megjelent, hogy a májusi pénzbecserélésnél mindössze 5 százalékot fognak levonni, míg az ingatlanok vagyonválsága pedig jóval magasabb lesz, az ingatlanvétel egy csapásra megállott, a vevők tartozkodtak a vételtől. Most azonban, hogy a hírlapokból tudomást szereztünk arról, hogy a májusi 5 százalékos kieséreléskor nem pénzt, hanem államjegyet kapunk, ami csak ideiglenes, átmeneti lesz és aratás után kerül kibocsájtásra az új, az igazi és állandó magyar pénz, melynek már nem „korona” hanem „magyar-frank” lesz a neve és a májusi 5 százalékos levonású államjegyek kiesérelése az új pénzre, a magyar frankra 1:10 arányban fog megtörténni, vagyis minden 10 koronát 1 magyar frankot fogunk kapni. — kezdenek újból érdeklődni a penzes emberek az eladó ingatlanok után, mert most már ók is belátják, hogy teljesen indokolatlan volt az ingatlan vásárlásoktól való tartózkodás, mert az ingatlan mindenkor és mégis csak ingatlan fog-maradni és az árak hullámsása lépést tart penzünk javulásával. Föl tehát penzes emberek! itt volna egy nagyon kedvező vétel! A testvérek osztozkodni akarnak és így minden elfogadható árért kénytelenek odaadni

Darabos-u. 57. sz. házukat!

Ajánlatokat a Nagy Lajos irodához (Veres-u. 9. sz.) teendők a délelőtti órákban 8 órától 2 óráig. Tájékoztatásul közöljük, hogy januárban e házat 400 ezer koronáért kérték, most azonban — penzünk javulása folytán és a kényserítő körülmények miatt — sokkal olcsóbban megkapható lesz!

Eladó ingatlanokat a mai naptól kezdve eladás végett újból fő vesz,

de csak a mai áraknak megfelelő és nem fantasztikus árak mellett — a Nagy Lajos Adásvételi Vállalata, Debrecen legrégibb intézménye, alapított 1900-ban. Fennáll 21 év óta.

IRODA: VERESS-UTCA 9. SZÁM.

Hivatalos órák reggel 8 órától 2 óráig és délután 5 órától esti 7 óráig.